

OM WIE DRAAIT HET EIGENLIJK?

WIJ HEBBEN EEN PROBLEEM. De verhalen zijn al zo vaak verteld, we kunnen ze wel dromen. We vullen de verteller alvast aan, het verhaal kennen we en onze versie ... is misschien helemaal niet juist.

Jezus eet met mensen. In het Midden-Oosten is dit een belangrijke gebeurtenis. Het met elkaar eten schept een band van waardering en vertrouwen. Maar dan moet je wel bij de juiste mensen zijn, niet bij hoeren en tollenaars. Dit komt Hem op kritiek te staan. Schriftgeleerden en farizeeërs spreken hun afkeuring duidelijk uit. Jezus antwoordt met één verhaal. Oeps, daar gaan we de fout al in, we lezen het meestal als drie losse verhalen.

DEEL 1

Een schaap is dom geweest en te ver van de kudde afgedwaald. De herder heeft de kudde geroepen en is vertrokken. Paniek slaat bij het schaap toe. Het rent in het wilde weg tot het niet meer kan. Trillend over zijn lijf staat het jammerlijk te blaten. Het kan letterlijk geen stap meer verzetten. In die staat vindt de herder zijn schaap terug. Het dier kan niet meer, de herder heeft geen andere keus dan het op zijn schouders naar huis te torsen. Het is niet je dochter van vier die vrolijk kwebbelend op je schouders zit. Wie ooit een schaap heeft opgetild weet dat het veel dood gewicht is. Thuis gaat het schaap terug in de kudde. De herder nodigt burens en vrienden om het heugelijke feit te vieren. De herder nam een risico. Hij dacht niet economisch: 1 van de 100. Hij miste een schaap, dat schaap. Hij kent zijn schapen. Hij liet de kudde achter en ging op zoek. Wie nam en liep risico? Wie heeft al het werk gedaan? Wie krijgt complimenten en schouderklopjes? Om wie draait het eigenlijk?

DEEL 2

Een vrouw heeft 10 penningen. Waarschijnlijk is dat haar bruidsschat en wordt het als hoofdversiering gedragen. Het is tevens haar appeltje voor de dorst en oudedagsvoorziening. Op een gegeven moment mist ze er één. Behalve de economische waarde is de emotionele waarde groot. Ze kamt het hele huis uit. Eindelijk vindt ze de penning terug. Dit heugelijke feit wil ze delen met haar vriendinnen en is genoeg reden tot een feestje. Wat heeft de penning gedaan om gevonden te worden? Wie maakt zich niet druk als de AOW 10% daalt? Wie heeft het hele huis doorzocht, geveegd en alles overhoop gehaald? Wie wordt gefeliciteerd? Om wie draait het eigenlijk?

DEEL 3

Een man in goede doen heeft twee zonen. De jongste heeft wilde haren en droomt van een rijk vrij leven. Maar pa zit in de weg. Op een gegeven moment heeft hij de oplossing, hij vraagt zijn deel van de erfenis alvast op. Hoe zou jij reageren als zoonlief komt en zijn deel van de erfenis opeist? Hij verklaart je dus al dood. En neemt de oudste broer het voor zijn vader op? Of zegt hij: 'Dat kun je niet maken!'

Nee, *En hij verdeelde zijn vermogen onder hen*. Beide broers aanvaardden de erfenis. Vanuit juridisch oogpunt heeft de vader niets meer.

De jongste zoon gaat op reis. Hij leeft als een vorst, dus het geld glipt als zand tussen zijn vingers door. Even terzijde, als we lezen dat hij een los(bandig) leven leidt, denken we dan voor het gemak de hoeren en het gokken er zelf maar bij? Economisch gaat het dus niet goed en er komt ook nog eens honger in het land. Hij zit snel op zwart zaad. Hij moet aan het werk en doet het werk van een arbeidsimmigrant zonder verblijfstatus. Stel je voor als Jood zwijnen te moeten hoeden! Deze jonge man leefde zeker op te grote voet, maat toch denk ik dat hij nog morele principes had. Hij heeft honger, zo'n honger dat hij het varkensvoer wel zou willen eten. Niemand geeft het hem, je kunt gemakkelijk in de verleiding komen om het dan maar te stelen, maar hij doet het niet!

Honger beheerst zijn gedachten en hij realiseert zich dat thuis de arbeiders van zijn vader een vast loon en een eerbare status hebben. Door honger gedreven gaat hij richting huis. Maar hoe moet hij de thuiskomst inkleden? Een schuldbekentenis lijkt een goede tactiek: *Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegenover u. En ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden. Maak mij als één van uw dagloners*. Zou hij zich het oude verhaal van Mozes en farao hebben herinnerd? Die wilde ook een probleem oplossen en een politiekcorrecte knieval kon nog net. Het doel heiligt de middelen. Ex. 9: 27-28 *Toen stuurde de farao boden en hij liet Mozes en Aäron roepen, en zei tegen hen: Ik heb deze keer gezondigd. De HEERE is de Rechtvaardige. Ik daarentegen en mijn volk zijn de schuldigen. Bid vurig tot de HEERE dat er geen donder van God of hagel meer zal zijn, want het is genoeg. Dan zal ik u laten gaan. U hoeft niet langer te blijven*.

Als hij bijna thuis is, ziet zijn vader hem aankomen. Die rent naar zijn zoon toe. Ho, stel je de situatie even voor: een man van aanzien in Oosterse kledij die rent? Hij moet het lange gewaad optillen en rennen zodat de onderbenen zichtbaar zijn. Hoe vernederend en belachelijk! Zie je Saudische prinses dat doen? Misschien zouden toeschouwers het nog begrijpen om die zoon een pets in zijn gezicht te geven, dan was de familie-eer gered. Maar voordat de zoon zijn prevelement kan opzeggen, neemt de vader hem in zijn armen en kust hem. Een slaaf kust de voeten van zijn meester, de leerling kust de hand van zijn leraar, als je iemand op de wang kust, dan erken je hem als je gelijke. De vader accepteert hem als zoon. Het bewijs daarvan is de zegelring die hij om zijn vinger krijgt geschoven. Dan is het tijd voor een feestmaal. Het Midden-Oosten heeft iets met feestmalen.

De oudste zoon is op het land aan het werk. Hij merkt iets van de drukte en gaat naar huis. Onderweg vraagt hij een dienaar wat er aan de hand is. Die vertelt het hele verhaal. De oudste broer wordt woest en weigert zijn broer te zien. Hij weigert naar binnen te gaan. De vader moet naar buiten komen en hem daar ten overstaan van omstanders smeken om toch binnen te komen. Wat doe je als je kwaad bent? Je verzint onwaarheden en uit valse beschuldigingen. *Die zoon van u*, niet langer mijn broer, heeft al het geld naar de hoeren gebracht. Hoe kan hij dat

weten? Heeft hij privédetectives ingehuurd? Hij kruipt in de slachtofferrol: nooit kreeg hij een feestje en nu! Zijn vader wijst hem erop dat de erfenis verdeeld is. Hij, de oudste zoon, is bezitter van alles. Hij, de vader, bezit feitelijk niets meer. Vader doet nog een beroep op de familieband. In het Midden-Oosten is dat een ijzersterk argument. De vader pleit, komt met argumenten en hij wordt niet kwaad.

Dan houdt Jezus op. Het is een verhaal met een open einde. Wat had de jongste zoon kunnen doen om in genade aangenomen te worden? Hoe kon hij ooit de schuld afbetalen? Wie is de verloren zoon of zijn het er twee? Wat was de reactie van de oudste zoon? Wie gaf alles weg?

De schriftgeleerden waren doorkneed in discussietechnieken. Zij begrepen de bedoeling goed. Zij mochten een antwoord geven en waren vrij om te kiezen.

Ik zie dat het schaap dom is en alles afhangt van de herder, dat de munt volledig passief blijft en dat de jongste zoon alleen met zijn maag denkt en onder armetierige voorwendsels probeert de schone schijn op te houden en dat de oudste zoon meent rechten te kunnen claimen. Helaas herken ik veel van mijzelf in deze vier. ■